

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.010.02.2019

Pan Tomasz Nowakowski
p.o. Prezesa
Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
ul. Poleczki 33
02-822 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/110 – Udzielanie pomocy finansowej producentom drobiu w województwie lubuskim, w związku z epizootią grypy ptaków

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Międzyrzeckie Biuro Powiatowe Lubuskiego Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (dalej jako „Biuro”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tomasz Nowakowski, p.o. Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa od 28.08.2019 r. Poprzednio funkcję kierownika jednostki pełnili: Daniel Obajtek od 27.11.2015 r. do 1.03.2017 r., Dariusz Golec od 2.03.2017 r. do 31.07.2017 r., Maria Fajger od 1.08.2017 r. do 27.08.2019 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Prawidłowość udzielania przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (dalej jako „Agencja” lub „ARiMR”) pomocy finansowej producentom drobiu, w związku z epizootią grypy ptaków.
Okres objęty kontrolą	Lata 2016-2017, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed/po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ , zwanej dalej „ustawą o NIK”.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontroler	Norbert Serafin, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LZG/98/2019 z 27.08.2019 r.

[akta kontroli str. 1]

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Biura w kontrolowanym zakresie.

Do Biura wpłynęło łącznie dziewięć wniosków o przyznanie pomocy finansowej. Trzy wnioski zostały odrzucone, zaś pomoc przyznano sześciu wnioskodawcom. Łączna kwota przyznanej pomocy wyniosła 2.795.675 zł. Szczegółową analizą objęto pięć decyzji o przyznaniu pomocy (wybrano decyzje o najwyższych kwotach), obejmując badaniem 95% (2.655.675 zł) wydatkowanych na ten cel środków.

Producenci rolni będący beneficjentami pomocy spełniali wszystkie wymogi warunkujące jej otrzymanie. Pracownicy Biura przyjmując, rejestrując, a następnie weryfikując wnioski hodowców drobiu podejmowali działania na podstawie obowiązujących przepisów prawa oraz w zgodzie z regulacjami wewnętrznymi obowiązującymi w Agencji. W toku rozpatrywania spraw Biuro rzetelnie wyjaśniało każdą powstałą wątpliwość.

W dwóch przypadkach przyjęto do obliczeń nieprawidłową datę zawiadomienia powiatowego lekarza weterynarii o podejrzeniu wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt, jednak Biuro nie ponosi winy za ten błąd, gdyż brak było podstaw do kwestionowania poprawności informacji przekazanych Biuru przez ww. organ.

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, ze zm.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

Czas od złożenia wniosku do podjęcia decyzji w każdym badanym przypadku wyniósł ponad miesiąc, z czego dla trzech spraw 47 dni, zaś dla kolejnych dwóch 51 dni. Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli przedmiotowe sprawy do ich załatwienia wymagały przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego, jednak nie należały one do kategorii spraw szczególnie skomplikowanych, zatem stosowne decyzje – zgodnie z obowiązującym prawem – powinny być wydane nie później niż w ciągu miesiąca. Opóźnienie wynikało przede wszystkim z uwarunkowań organizacyjnych przyjętych przez centralę Agencji, która wprost wskazała dzień, począwszy od którego umożliwiono biurom powiatowym wydawanie decyzji w sprawie przyznania pomocy finansowej. Okoliczność ta, w świetle obowiązującego prawa, nie mogła być jednak podstawą niewydania decyzji administracyjnych w wymaganym terminie.

Z uwagi na to, że powyższa nieprawidłowość była odosobniona i miała jedynie formalny charakter, nie wpłynęła na pozytywną ocenę prowadzonej działalności.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

1. Kierownikiem Biura od 1.03.2016 r. jest Beata Dąbrowska. Zadania objęte kontrolą były realizowane przez pracowników Wydziału Działań Społecznych i Środowiskowych oraz Płatności Bezpośrednich Biura (dalej jako „Wydział”).

Pomoc finansowa dla producentów drobiu wydatkowana była w ramach dotacji celowej z budżetu państwa na 2017 r., zgodnie z umową o dotację celową, zawartą pomiędzy ARiMR a Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

[akta kontroli str. 2-13, 18]

Prezes ARiMR, zarządzeniem nr 18/2017 z 8.02.2017 r., na podstawie art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa³, zwanej dalej „ustawą o ARiMR”, oraz § 13k ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa⁴, zwanego dalej „rozporządzeniem”, wprowadził „zasady udzielania pomocy finansowej producentowi rolnemu prowadzącemu w 2016 r. gospodarstwo, w którym utrzymywany jest drób, położone na obszarze zapowietrzonym lub zagrożonym, określonych w związku z wystąpieniem wysoce zjadliwej grypy ptaków”, zwane dalej „zasadami”.

Zasady określały tryb postępowania pracowników biur powiatowych, oddziałów regionalnych oraz centrali ARiMR w zakresie przyjmowania i rejestracji wniosków o udzielenie pomocy finansowej, ich weryfikacji oraz wypłaty środków w ramach pomocy.

W zasadach zdefiniowano m.in. pojęcia: drobiu, gospodarstwa, obszarów zapowietrzonego i zagrożonego; określono również sposób obliczania wysokości pomocy dla producentów rolnych oraz termin, w jakim mogą oni składać wnioski o jej udzielenie.

Definicje ww. pojęć były zgodne z przepisami ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt⁵, zwanej dalej „uozz”, natomiast sposób obliczania wysokości pomocy oraz termin składania wniosków odpowiadały regulacjom zawartym w rozporządzeniu.

W zasadach określono również wymagany sposób przyjęcia i rejestracji wniosku o udzielenie pomocy, w tym:

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 1505.

⁴ Dz. U. poz. 187, ze zm.

⁵ Dz. U. z 2018 r. poz. 1967.

- sposób ustalenia daty złożenia wniosku, w przypadku kiedy był on nadany na poczcie;
- sposób postępowania w przypadku złożenia wniosku w biurze powiatowym ARiMR niewłaściwym ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę producenta rolnego (w takiej sytuacji powinny zostać zastosowane reguły przewidziane w art. 65 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁶, zwanej dalej „Kpa”, tj. niezwłocznie przekazuje się wniosek do właściwego biura powiatowego ARiMR, zawiadamiając jednocześnie o tym producenta rolnego. Wniosek, który wpłynął do niewłaściwego biura powiatowego przed upływem przepisanej terminu uważa się za wniesiony z zachowaniem terminu);
- dokumenty, jakie powinny być załączone do wniosku o pomoc (załącznikami do wniosku powinny być dokumenty poświadczające liczebność stada drobiu w gospodarstwie położonym na obszarze zapowietrzonym lub zagrożonym na dzień poprzedzający dzień otrzymania przez powiatowego lekarza weterynarii, dalej jako „PLW”, zawiadomienia o podejrzeniu wystąpienia HPAI⁷).

Osobny rozdział zasad został poświęcony wymaganemu sposobowi weryfikacji wniosku o udzielenie pomocy i wypłacie środków, w którym wskazano m.in.:

- postępowanie administracyjne w sprawie rozpatrzenia wniosku przeprowadzane jest zgodnie z Kpa (zastosowanie znajduje np. art. 35 § 2 i 3, art. 40 § 4, art. 50 § 1, art. 58 § 2, art. 64 § 2 Kpa, a kierownik biura powiatowego ARiMR, jako organ prowadzący postępowanie administracyjne w sprawie obsługi wniosku, jest obowiązany działać w oparciu o obowiązujące prawo⁸);
- kierownicy biur powiatowych ARiMR oraz wyznaczeni koordynatorzy w oddziałach regionalnych ARiMR są obowiązani do bieżącego monitoringu występowania nowych ognisk HPAI oraz obszarów określonych jako zapowietrzone i zagrożone, a także do nawiązania współpracy z PLW, w celu kontroli i potwierdzenia dat otrzymania przez PLW zawiadomień o podejrzeniu wystąpienia HPAI;
- liczbę sztuk drobiu przedstawioną we wniosku należy skonfrontować z załączonymi do wniosku dokumentami, potwierdzającymi liczebność stada na dzień poprzedzający otrzymanie przez PLW zawiadomienia o podejrzeniu wystąpienia HPAI. Jeżeli liczba sztuk drobiu wskazana we wniosku jest większa niż w dokumentach potwierdzających liczebność stada, wnioskodawcę należy wezwać do złożenia wyjaśnień. W przypadku gdy producent rolny nie złoży wyjaśnień w terminie określonym w wezwaniu lub gdy wnioskowana liczba sztuk drobiu jest mniejsza niż wynika to z dokumentów załączonych do wniosku, do wyliczenia wysokości pomocy przyjmuje się mniejszą liczbę ptaków.

W zasadach wymieniono również przesłanki podjęcia decyzji negatywnej, które były zgodne z przepisami rozporządzenia (§13 k ust. 1 oraz ust. 7).

[akta kontroli str. 14-34]

⁶ Dz. U. z 2018 r. poz. 2096, ze zm.

⁷ Zawiadomienia o podejrzeniu wystąpienia choroby zakaźnej dokonuje posiadacz zwierzęcia, ewentualnie inne podmioty lub osoby wskazane w art. 42 uozz, m.in. podmioty prowadzące działalność w zakresie wytwarzania produktów pochodzenia zwierzęcego (art. 42 ust. 2 uozz), czy myśliwi w odniesieniu do zwierząt wolno żyjących (art. 42 ust. 3a uozz).

⁸ Prezes Agencji, dyrektorzy oddziałów regionalnych i kierownicy biur powiatowych wydają decyzje administracyjne w zakresie określonym w odrębnych przepisach. W postępowaniu administracyjnym organem wyższego stopnia w rozumieniu Kpa w stosunku do dyrektorów oddziałów regionalnych jest Prezes Agencji, a w stosunku do kierowników biur powiatowych – dyrektor oddziału regionalnego (art. 10 ustawy o ARiMR).

2. Do Biura wpłynęło łącznie dziewięć wniosków o przyznanie pomocy finansowej. Trzy wnioski zostały odrzucone, zaś pomoc przyznano sześciu wnioskodawcom. Łączna kwota przyznanej pomocy wyniosła 2.795.675 zł. Szczegółową analizą objęto pięć decyzji o przyznaniu pomocy (wybrano decyzje o najwyższych kwotach), obejmując badaniem 95% (2.655.675 zł) wydatkowanych na ten cel środków.

[akta kontroli str. 35]

O przyznaniu pomocy finansowej i jej wysokości decydowały niżej wskazane okoliczności.

- a) Beneficjentem pomocy mógł być jedynie producent rolny w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności⁹, zwanej dalej „ustawą o krajowym systemie ewidencji”, który w 2016 r. prowadził gospodarstwo w rozumieniu art. 2 pkt 8 uozz (§13k ust. 1 rozporządzenia).
- b) Gospodarstwo beneficjenta pomocy musiało znajdować się w granicach obszaru zapowietrzonego lub zagrożonego, wyznaczonych w związku z wystąpieniem wysoce zjadliwej grypy ptaków, w którym utrzymywano drób w rozumieniu art. 2 pkt 1 uozz (§13k ust. 1 pkt 1 rozporządzenia);
- c) Beneficjent pomocy musiał być mikroprzedsiębiorstwem, małym albo średnim przedsiębiorstwem w rozumieniu załącznika nr 1 do rozporządzenia Komisji (UE) Nr 702/2014 z dnia 25 czerwca 2014 r. uznające niektóre kategorie pomocy w sektorze rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej¹⁰, zwanego dalej „rozporządzeniem Komisji” (§13k ust. 1 pkt 2 rozporządzenia).
- d) Pomoc finansowa była przyznawana na wiosek złożony do kierownika biura powiatowego Agencji w terminie od dnia 1 lutego do dnia 28 lutego 2017 r. (§13k ust. 4 rozporządzenia).
- e) O wysokości pomocy decydowała liczba sztuk ptaków utrzymywanych w gospodarstwie na dzień poprzedzający dzień otrzymania przez powiatowego lekarza weterynarii (zwanego dalej „PLW”) zawiadomienia o podejrzeniu wystąpienia wysoce zjadliwej grypy ptaków (§13k ust. 3 rozporządzenia).

Szczegółowa analiza dokumentacji dotyczącej pięciu wybranych beneficjentów (oznaczonych kolejno według największej kwoty udzielonego wsparcia jako A, B, C, D oraz E) w zakresie spełniania ww. wymogów, wykazała co następuje:

Ad a) Wszyscy beneficjenci pomocy byli producentami rolnymi w rozumieniu przepisów ustawy o krajowym systemie ewidencji i w 2016 r. prowadzili gospodarstwa w rozumieniu art. 2 pkt 8 uozz.

Ad b) Gospodarstwa wszystkich beneficjentów pomocy znajdowały się w granicach obszarów zagrożonych, wyznaczonych w związku z wystąpieniem wysoce zjadliwej grypy ptaków, przy czym w przypadku dwóch beneficjentów (A i E – gospodarstwa położone w Trzebiszewie, gmina Skwierzyna, powiat międzyrzecki) był to obszar zagrożony wyznaczony dla ogniska nr 1 w Deszcznie, zaś w przypadku kolejnych trzech (B, C i D – gospodarstwa położone w Nowej Niedrzwicy, gmina Przytoczna, powiat międzyrzecki) – obszar zagrożony wyznaczony dla ogniska nr 17 w Przytocznej.

⁹ Dz. U. z 2017 r. poz. 1853, ze zm.

¹⁰ Dz. Urz. UE L 193 z 25.06.2014 r.

Ad c) Każdy z beneficjentów pomocy był mikroprzedsiębiorstwem, w rozumieniu „rozporządzenia Komisji”.

Ad d) Stosowne wnioski zostały złożone w dniach 15.02 (A i E) oraz 23.02.2017 r. (B, C i D). Każdy z wniosków został wypełniony na obowiązującym formularzu, a Biuro sporządziło i wydało wnioskodawcy potwierdzenie przyjęcia wniosku (również stosując obowiązujący wzór), nadając mu numer identyfikacyjny.

Ad e) W związku z tym, że o wysokości udzielonej pomocy decydowała liczba sztuk ptaków utrzymywanych w gospodarstwie na dzień poprzedzający dzień otrzymania przez PLW zawiadomienia o podejrzeniu wystąpienia wysoce zjadliwej grypy ptaków, Biuro w każdym z badanych przypadków podejmowało działania mające na celu weryfikację wysokości wnioskowanej pomocy, poprzez ustalenie daty w jakiej zaistniało powyższe zdarzenie oraz określenie dla tej daty stanu liczebnego drobiu znajdującego się w gospodarstwie.

W tym celu, stosownie do zasad¹¹, pracownicy Biura ustalali datę otrzymania przez PLW zawiadomienia o podejrzeniu wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt poprzez uzyskanie stosownej informacji od właściwego PLW, zaś liczbę sztuk drobiu w gospodarstwie ustalano na podstawie m.in. oświadczenia wnioskodawcy, faktur zakupu drobiu, zaświadczeń wystawionych przez PLW, świadectw zdrowia drobiu oraz innej dokumentacji przedstawionej przez hodowcę, która poświadczała stan liczebny drobiu na dany dzień, w konkretnym obiekcie, wraz z informacją dotyczącą skali upadków drobiu.

W dniu 16.02.2017 r. niektóre biura powiatowe Agencji w województwie lubuskim, w tym Biuro, otrzymały korespondencję mailową nadesłaną z Zielonogórskiego Biura Regionalnego ARiMR, w której znajdował się m.in. plik Excel zawierający zestawienie ognisk HPAI w Polsce, w odniesieniu do których podano m.in. „datę podejrzenia” (co zapewne jest datą otrzymania przez PLW zawiadomienia o podejrzeniu wystąpienia HPAI).

Pracownik Biura, którego zadaniem była weryfikacja wniosków producentów rolnych, zapytany dlaczego Biuro w procesie rozstrzygania spraw związanych z udzieleniem pomocy finansowej żądało od PLW informacji o dacie otrzymania zawiadomienia o podejrzeniu wystąpienia HPAI, skoro taka informacja znalazła się w ww. korespondencji, wyjaśnił: „Obowiązek uzyskania od PLW informacji o dniu otrzymania przez PLW zawiadomienia o podejrzeniu wystąpienia HPAI wprost wynika z regulacji wewnętrznych obowiązujących w Agencji: pkt 3.9 lit. b) zasad udzielania pomocy finansowej... (zarządzenie Prezesa Agencji nr 18/2017 z dnia 8.02.2017 r.) obliuguje pracowników Biura do nawiązania współpracy z PLW w celu kontroli i potwierdzenia dat otrzymania zawiadomienia o podejrzeniu wystąpienia wysoce zjadliwej grypy ptaków. O obowiązku bezpośredniej współpracy w tym zakresie przypominało również pismo dyrektora Departamentu Wsparcia Krajowego ARiMR nadesłane właśnie w korespondencji z 16.02.2017 r. W świetle powyższego, dane przesłane nam w tej korespondencji traktowaliśmy jako informacje pomocnicze, które wymagały weryfikacji. Ponadto, biorąc pod uwagę wysokość kwot, które miały być wypłacone producentom rolnym w związku z grypą ptaków, nieodzownym było uzyskanie ww. informacji bezpośrednio od PLW, gdyż tylko on dysponował pełną wiedzą, kiedy otrzymał zawiadomienie o podejrzeniu wystąpienia HPAI na terenie, za który odpowiada.”

¹¹ Zgodnie z pkt 3.9 tego dokumentu, biura powiatowe były zobowiązane do bieżącego monitoringu występowania ognisk HPAI oraz obszarów zapowietrzonych i zagrożonych, a także do nawiązania współpracy z PLW w celu potwierdzenia dat otrzymania przez PLW zawiadomień o podejrzeniu wystąpienia HPAI.

W trzech przypadkach właściwych dla ogniska nr 17 (B, C i D) Biuro przyjęło do obliczeń prawidłową datę zawiadomienia PLW o podejrzeniu wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt (zawiadomienie nastąpiło 5.01.2017 r., a stan liczebny drobiu ustalono na dzień 4.01.2017 r.). W pozostałych dwóch przypadkach właściwych dla ogniska nr 1 (A i E), przyjęto do obliczeń nieprawidłową datę zawiadomienia PLW o podejrzeniu wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt, a mianowicie ustalono stan liczebny drobiu na dzień 2.12.2016 r., podczas gdy dniem poprzedzającym dzień otrzymania przez PLW zawiadomienia o podejrzeniu wystąpienia wysoce zjadliwej grypy ptaków, o którym mowa w § 13k ust. 3 rozporządzenia, był dla ogniska nr 1 w Deszcznie 30.11 albo 1.12.2016 r.

Wojewoda Lubuski w dniu 3.12.2016 r., na podstawie art. 46 ust. 3 uozz, w związku ze stwierdzeniem HPAI w Deszcznie (ognisko nr 1), wydał *rozporządzenie w sprawie określenia obszaru zapowietrzonego i zagrożonego wystąpieniem grypy ptaków, sposobu oznakowania tego obszaru oraz zakazów i nakazów obowiązujących na tym obszarze*¹², w którym wymienia się m.in. miejscowość Trzebiszewo jako położoną w strefie zagrożonej.

NIK ustaliła ponadto, że PLW w Gorzowie Wlkp. został zawiadomiony o podejrzeniu wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt w dniu 1.12 albo w dniu 2.12.2016 r. Na pierwszą z tych dat wskazują m.in. zapisy w *Księdze zawierającej informacje o chorobach zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania*, prowadzonej w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Gorzowie Wlkp., oraz w decyzji nr 02/2016 z 3.12.2016 r. PLW w Gorzowie Wlkp. w sprawie wyznaczenia ogniska choroby zakaźnej w gospodarstwie zlokalizowanym w Deszcznie. Z kolei na drugą datę wskazują adnotacje w *Księżce zgłoszeń chorób zakaźnych zwierząt*, prowadzonej w PIW w Gorzowie Wlkp. oraz zapisy w decyzji nr 01/2016 z 2.12.2016r. PLW w Gorzowie Wlkp. w sprawie objęcia gospodarstwa w Deszcznie nadzorem urzędowym, w związku z podejrzeniem choroby zakaźnej zwierząt.

Biorąc powyższe pod uwagę, dniem poprzedzającym dzień otrzymania przez PLW zawiadomienia o podejrzeniu wystąpienia wysoce zjadliwej grypy ptaków, o którym mowa w § 13k ust. 3 rozporządzenia, był 30.11 albo 1.12.2016 r.

Biuro nie ponosi winy za przyjęcie do obliczeń stanu liczebnego stad drobiu utrzymywanych w gospodarstwach zlokalizowanych w Trzebiszewie błędnej daty, gdyż brak było podstaw do kwestionowania poprawności informacji przekazanych Biuru przez PLW. Pracownicy Biura podjęli wszelkie czynności przewidziane prawem i regulacjami wewnętrznymi, mające na celu ustalenie stanu faktycznego w zakresie dat zawiadomienia PLW o podejrzeniu choroby zakaźnej zwierząt.

Hodowcom A i E, których gospodarstwa były zlokalizowane na obszarze zagrożonym dla ogniska nr 1 w Deszcznie, wypłacono łącznie 900.375 zł (za 36.015 indyków), czyli pomoc w wysokości równej wnioskowanej. Przy założeniu, że obliczeń wysokości pomocy dokonano na dzień 30.11 albo 1.12.2016 r., wnioskodawcy potencjalnie (gdyby złożyli wniosek zawierający takie żądanie) mogli ubiegać się o pomoc wynoszącą łącznie dla obydwu producentów rolnych odpowiednio 934.750 zł oraz 933.625 zł.

Należy zaznaczyć, że również w trzech pozostałych sprawach (B, C i D) wypłacono niższą kwotę pomocy niż wynikało to z obliczeń dokonanych przy zastosowaniu reguły wskazanej w § 13k ust. 3 rozporządzenia, jednak przyznana pomoc w każdym z ww. przypadków odpowiadała wysokości wnioskowanej. W tych sprawach przyznano łącznie kwotę 1.755.300 zł (za 70.212 indyków), natomiast –

¹² Dziennik Urzędowy Województwa Lubuskiego z 4.12.2016 r. poz. 2461.

jak wynika z obliczeń przeprowadzonych przy zastosowaniu ww. reguły – hodowcy mogli potencjalnie ubiegać się o pomoc w łącznej wysokości 1.756.375 zł, tj. o 1.075 zł większej od pomocy przyznanej.

[akta kontroli str. 22, 36-144, 173-200]

Kierownik Biura, ustosunkowując się do powyższego, wyjaśniła, że rozpatrując przedmiotowe wnioski stosowano się do zapisów rozporządzenia, zasad¹³ oraz karty weryfikacji wniosków, w której w części „A” zamieszczono pytanie 11 w brzmieniu: „Czy liczba ptaków utrzymywanych w gospodarstwie (...) jest zgodna lub mniejsza od liczby wskazanej na załączonej do wniosku dokumentacji określającej liczebność stada?”, a w przypadku przedmiotowych wniosków każdy z producentów rolnych wnioskował o mniejszą liczbę drobiu niż ta, która wynikała z zaświadczeń wystawionych przez PLW. Kierownik Biura podkreśliła, że nie ma możliwości przyznania pomocy w wysokości większej niż wnioskowana, a wydane decyzje w całości uwzględniały żądania hodowców.

[akta kontroli str. 23, 30-31, 145-148]

Spośród trzech spraw, w których Biuro odmówiło przyznania pomocy finansowej, przeanalizowano dwie sprawy o najwyższych wartościach wniosków (oznaczono je jako „F” oraz „G”)¹⁴. Badanie zostało przeprowadzone z punktu widzenia zgodności decyzji o odmowie przyznania pomocy z przepisami rozporządzenia.

Wnioskodawcy F oraz G prowadzili działalność polegającą na wylęgu piskląt brojlera kurzego, a ich zakłady wylęgu znalazły się w obszarze zagrożonym, utworzonym wokół ogniska grypy ptaków nr 17 w Przytocznej. Jak ustalono w toku postępowań wyjaśniających prowadzonych przez Biuro, w dniu poprzedzającym dzień, w którym właściwy miejscowo PLW otrzymał zawiadomienie o podejrzeniu wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt w zakładach wylęgu wnioskodawców nie były utrzymywane pisklęta, tylko jaja w aparatach wylęgowych (dodatkowo, w przypadku jednego z wnioskodawców, jaja te były własnością innego podmiotu), co w świetle prawa uniemożliwiało przyznanie wnioskowanej pomocy. Stosownie do § 13k ust. 3 rozporządzenia, wysokość pomocy obliczana jest poprzez przemnożenie sztuk ptaków danego gatunku utrzymywanych w gospodarstwie przez przyjętą stawkę, zaś zgodnie z § 13k ust. 6 tego rozporządzenia, do wniosku dołącza się m.in. dokumentację określającą liczebność stada drobiu na określony dzień.

Wydanie przedmiotowych decyzji zostało poprzedzone konsultacjami Biura z Lubuskim Oddziałem Regionalnym Agencji oraz Departamentem Wsparcia Krajowego Agencji.

[akta kontroli str. 153-172]

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W pięciu badanych sprawach wnioski o udzielenie pomocy złożono w okresie od 15 do 23.02.2017 r. Z kolei decyzje administracyjne o przyznaniu pomocy zostały wydane w okresie od 7 do 11.04.2017 r. Czas od złożenia wniosku do podjęcia decyzji w każdym przypadku wyniósł ponad miesiąc, z czego dla trzech spraw (B, C i D) 47 dni, zaś dla kolejnych dwóch (A i E) – 51 dni.

¹³ Stosownie do pkt. 3.10 zasad, gdy wnioskowana liczba sztuk drobiu jest mniejsza niż wynika to z dokumentów załączonych do wniosku, do wyliczenia wysokości pomocy przyjmuje się mniejszą liczbę ptaków.

¹⁴ Wartość wniosków w sprawach F i G wynosiła odpowiednio 490,7 tys. zł oraz 264,5 tys. zł, co stanowiło łącznie 99,92% wartości wszystkich wniosków, wobec których odmówiono pomocy.

Stosownie do art. 35 § 1 Kpa, organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki. Załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej – nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania (art. 35 § 3 ww. ustawy).

Kierownik Biura, zapytana dlaczego ww. sprawy były rozpatrywane dłużej niż miesiąc, wyjaśniła, że wnioski nie zostały rozpatrzone w terminie z przyczyn niezależnych od Biura, w uwagi na przeszkody natury technicznej, gdyż zgodnie z wytycznymi Departamentu Wsparcia Krajowego ARiMR dopiero od 3.04.2017 r. został uruchomiony proces wydawania decyzji przyznających pomoc. Ponadto, jak wyjaśniła kierownik Biura, w trakcie weryfikacji wniosków, z uwagi na skomplikowany charakter spraw, podjęto szereg czynności wyjaśniających, m.in. w zakresie ustalenia terminu powiadomienia PLW o podejrzeniu wystąpienia HPAI.

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli przedmiotowe sprawy do ich załatwienia bez wątplenia wymagały przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego, jednak nie należały one do kategorii spraw szczególnie skomplikowanych. Rozstrzygnięcie sprawy i wydanie decyzji wymagało w każdym z badanych przypadków jedynie stwierdzenia, czy gospodarstwo wnioskodawców znajdowało się w granicach obszaru zapowietrzonego lub zagrożonego, wyznaczonych w związku z wystąpieniem wysoce zjadliwej grypy ptaków, a następnie obliczenia wysokości pomocy poprzez zastosowanie prostego działania algebraicznego, polegającego na przemnożeniu liczby sztuk ptaków utrzymywanych w gospodarstwie na dzień poprzedzający dzień otrzymania przez PLW zawiadomienia o podejrzeniu wystąpienia HPAI przez stawkę właściwą dla danego gatunku drobiu, określoną w § 13k ust. 3 rozporządzenia.

Faktem jest, że w każdej ze spraw Biuro prowadziło postępowanie wyjaśniające, jednak działania podejmowane w jego ramach były opieszale: pomimo złożenia wniosków przez hodowców w dniach 15-23.02.2017 r., dopiero 14.03.2017 r. Biuro zwróciło się do PLW o podanie daty otrzymania przezeń zawiadomień o podejrzeniu wystąpienia grypy ptaków, a 30.03.2017 r. wezwało wnioskodawców do złożenia wyjaśnień odnośnie liczebności posiadanych stad drobiu.

Zgodnie z art. 36 Kpa, o każdym przypadku niezakończenia sprawy w terminie organ administracji publicznej jest obowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki oraz wskazać nowy termin załatwienia sprawy.

We wszystkich badanych sprawach Biuro poinformowało wnioskodawców o nowym terminie załatwienia sprawy, jednak w przedmiotowych zawiadomieniach nie podano przyczyny zwłoki. Kierownik Biura, odnosząc się do powyższego, wyjaśniła: „Producenci zostali powiadomieni o niezakończeniu sprawy w terminie zgodnie z Kpa. Jako przyczynę podano „niezakończenie postępowania administracyjnego”, jest to sformułowanie ogólne. Jednocześnie należy zaznaczyć, że wnioskodawcy wielokrotnie kontaktowali się telefonicznie z pracownikiem merytorycznym i na bieżąco byli informowani o stanie sprawy”.

[akta kontroli str. 36-134, 145-152]

IV. Wniosek

Wniosek pokontrolny

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o przestrzeganie określonych w Kpa terminów na załatwienie spraw, a w przypadku ich niezakończenia

w wymaganym w terminie, zawiadamianie strony o tym fakcie wraz z podaniem faktycznej przyczyny zwłoki.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, 16 grudnia 2019 r.

Kontroler
Norbert Serafin
doradca ekonomiczny

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze
p.o. Dyrektora
Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis

.....
podpis